

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2014 r.

w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa sposób i tryb postępowania oraz wzory dokumentów stosowanych przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4-5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, zwanej dalej „ustawą” oraz podmioty uprawnione do zarządzania doprowadzenia i szczegółowe warunki dokonywania doprowadzeń przy użyciu środków transportu.

§ 2. 1. Funkcjonariusz Straży Granicznej, zwany dalej „funkcjonariuszem”, przystępując do czynności służbowych związanych z wykonywaniem uprawnień określonych w § 1, podaje swój stopień, imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a także podstawę prawną i przyczynę podjęcia czynności służbowej.

2. Funkcjonariusz nieumundurowany, wykonując uprawnienia, o których mowa w § 1, w toku czynności innych niż określone w art. 66 ust. 2 ustawy, postępując zgodnie z ust. 1, okazuje ponadto legitymację służbową, a na żądanie osoby, wobec której podjęto czynności, umożliwia odnotowanie numeru legitymacji, organu, który ją wydał oraz imienia i nazwiska funkcjonariusza.

§ 3. W przypadku ujawnienia w toku czynności służbowych, o których mowa w § 1, przedmiotów, które stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, funkcjonariusz, w granicach dostępnych środków, niezwłocznie podejmuje czynności

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 230, poz. 1371, z 2012 r. poz. 627, 664, 769 i 951 oraz z 2013 r. poz. 628, 675, 829, 1351 i 1650.

ochronne, a w szczególności zabezpiecza miejsce zagrożone przed dostępem osób postronnych oraz powiadamia odpowiednio dyżurnego operacyjnego oddziału Straży Granicznej albo służbę dyżurną ośrodka Straży Granicznej lub dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji o konieczności zarządzenia działań usuwających to niebezpieczeństwo.

Rozdział 2

Legitymowanie osób

§ 4. Funkcjonariusz ustala tożsamość osoby legitymowanej na podstawie:

- 1) dowodu osobistego;
- 2) dokumentu paszportowego;
- 3) dokumentu podróży;
- 4) innego dokumentu zaopatrzonego w fotografię, serię, numer, datę wydania, datę ważności oraz nazwę organu wydającego;
- 5) oświadczenia osoby, która funkcjonariuszowi jest znana osobiście;
- 6) oświadczenia innej osoby, której tożsamość została ustalona w sposób, o którym mowa w pkt 1-5.

§ 5. Funkcjonariusz, legitymując z tej samej przyczyny osoby znajdujące się w pobliżu, wykonuje czynności określone w § 2 łącznie wobec wszystkich tych osób.

§ 6. Funkcjonariusz może odstąpić od legitymowania osoby, która jest mu znana osobiście.

§ 7. Legitymując osoby znajdujące się w pojeździe, funkcjonariusz może zażądać opuszczenia przez nie pojazdu, jeżeli jest to niezbędne do ustalenia ich tożsamości.

§ 8. Funkcjonariusz ustala tożsamość osoby legitymowanej w sposób umożliwiający udokumentowanie w notatniku służbowym lub na odpowiednim nośniku technicznym albo w notatce służbowej:

- 1) daty, czasu i miejsca legitymowania;
- 2) przyczyny legitymowania;
- 3) następujących danych osoby legitymowanej:
 - a) imienia (imion) i nazwiska oraz adresu zamieszkania i pobytu,
 - b) obywatelstwa, gdy osoba legitymowana nie posiada obywatelstwa polskiego,

- c) numeru PESEL, a w przypadku braku informacji o numerze PESEL – daty i miejsca urodzenia oraz imion rodziców i nazwiska rodowego,
 - d) rodzaju i cech identyfikacyjnych dokumentu, na którego podstawie ustalono tożsamość osoby legitymowanej;
- 4) danych osoby, o której mowa w § 4 pkt 5 i 6.

Rozdział 3

Ustalenie tożsamości w sposób inny niż legitymowanie

§ 9. W razie niemożności ustalenia tożsamości osoby legitymowanej lub wątpliwości, co do jej tożsamości, funkcjonariusz może wykorzystywać inne dane identyfikacyjne pozwalające na określenie tożsamości osoby, w szczególności zdjęcia i opisy wizerunku, z dostępnych Straży Granicznej zbiorów informacji lub pobiera od niej odciski linii papilarnych w celu przeprowadzenia wywiadu daktyloskopijnego.

§ 10. Pobieranie odcisków linii papilarnych w celu ustalenia tożsamości osoby następuje w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2010 r. w sprawie gromadzenia przez Straż Graniczną odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, ich przechowywania, wykorzystania i przekazywania innym organom oraz wzorów wykorzystywanych dokumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 902).

Rozdział 4

Zatrzymywanie osób

§ 11. 1. Funkcjonariusz przy zatrzymaniu osoby jest obowiązany podjąć wobec niej kolejno następujące czynności:

- 1) określone w § 2;
- 2) poinformować osobę zatrzymaną o przyczynach zatrzymania oraz o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próby ucieczki;
- 3) sprawdzić, czy osoba zatrzymana posiada przy sobie:
 - a) broń lub inne niebezpieczne przedmioty,
 - b) przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa, przestępstwa skarbowego, wykroczenia lub wykroczenia skarbowego,

- c) przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przypadkowi,
 - d) urządzenia telekomunikacyjne;
- 4) odebrać osobie zatrzymanej broń, przedmioty i urządzenia, o których mowa w pkt 3;
 - 5) ustalić tożsamość osoby zatrzymanej.

2. W przypadku zatrzymywania osoby, co do której z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że może posiadać broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa, przestępstwa skarbowego, wykroczenia lub wykroczenia skarbowego albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przypadkowi, funkcjonariusz, przystępując do zatrzymania, poprzedza je okrzykiem „Straż Graniczna”, a następnie w kolejności:

- 1) sprawdza, czy osoba zatrzymana posiada przy sobie:
 - a) broń lub inne niebezpieczne przedmioty,
 - b) przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa, przestępstwa skarbowego, wykroczenia lub wykroczenia skarbowego,
 - c) przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przypadkowi,
 - d) urządzenia telekomunikacyjne;
- 2) odbiera osobie zatrzymanej broń, przedmioty i urządzenia, o których mowa w pkt 1;
- 3) wykonuje czynności, o których mowa w § 2;
- 4) informuje osobę zatrzymaną o przyczynach zatrzymania oraz o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próby ucieczki.

§ 12. Funkcjonariusz w razie uzasadnionej potrzeby udziela osobie zatrzymanej pierwszej pomocy, w granicach dostępnych środków, oraz zapewnia przeprowadzenie badań lekarskich w trybie określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2002 r. w sprawie trybu przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 98, poz. 893).

§ 13. 1. Po dokonaniu zatrzymania funkcjonariusz niezwłocznie wykonuje następujące czynności:

- 1) poucza osobę zatrzymaną o prawie:
 - a) wniesienia w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności zażalenia na zasadność, legalność oraz prawidłowość zatrzymania do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania,
 - b) wniesienia w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności zażalenia na sposób przeprowadzenia zatrzymania do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności,
 - c) żądania powiadomienia o zatrzymaniu:
 - osoby najbliższej, przy czym może to być osoba wskazana przez zatrzymanego,
 - pracodawcy,
 - szkoły lub uczelni, jeżeli przepisy odrębne przewidują takie uprawnienie,
 - dowódcy – w stosunku do żołnierza,
 - zarządzającego przedsiębiorstwem – w przypadku, gdy zatrzymanym jest przedsiębiorca lub niebędący pracownikiem członek organu zarządzającego przedsiębiorcy – na wniosek osoby zatrzymanej;
 - d) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem albo z radcą prawnym, jeżeli przepisy odrębne dopuszczają udzielenie pomocy prawnej przez radcę prawnego, a także bezpośredniej z nim rozmowy,
 - e) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest obywatelem państwa obcego, a w razie zatrzymania osoby nieposiadającej żadnego obywatelstwa – z przedstawicielstwem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania;
- 2) wysłuchuje osobę zatrzymaną;
- 3) sporządza protokół zatrzymania osoby;
- 4) doręcza osobie zatrzymanej, za potwierdzeniem, kopię protokołu zatrzymania;
- 5) podejmuje, na żądanie osoby zatrzymanej, czynności mające na celu realizację jej uprawnień, o których mowa w pkt 1;
- 6) powiadamia właściwego miejscowo prokuratora o zatrzymaniu osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa, przestępstwa skarbowego, wykroczenia skarbowego lub

zatrzymanej na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach albo na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 7) powiadamia o zatrzymaniu dowódcę jednostki wojskowej w razie uzyskania informacji, że osoba zatrzymana jest żołnierzem.

2. Jeżeli zachowanie osoby zatrzymanej wskazuje na to, że jest ona pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka albo z innych powodów ma zakłóconą świadomość, czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5, wykonuje się po ustaniu tych przyczyn.

3. Wzór protokołu zatrzymania określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 14. W razie wniesienia przez osobę zatrzymaną zażalenia na zatrzymanie lub na sposób jego przeprowadzenia, funkcjonariusz niezwłocznie przekazuje właściwemu sądowi lub prokuratorowi kopię protokołu zatrzymania osoby wraz z materiałami uzasadniającymi zatrzymanie.

§ 15. 1. Czas zatrzymania liczy się od chwili faktycznego pozbawienia wolności, chociażby poinformowanie o zatrzymaniu nastąpiło później.

2. Osobę zatrzymaną w razie potrzeby umieszcza się w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub jednostki organizacyjnej Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, które jest wyposażone i zabezpieczone w sposób zapewniający bezpieczeństwo tym osobom oraz realizację celu zatrzymania.

3. Osobę zatrzymaną umieszcza się w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, w szczególności w przypadku gdy jest to uzasadnione odległością od siedziby najbliższej jednostki organizacyjnej Straży Granicznej wyposażonej w takie pomieszczenia lub charakterem czynności, które będą podejmowane wobec osoby zatrzymanej.

4. Każdy przypadek zatrzymania dokumentuje się w ewidencji osób zatrzymanych prowadzonej w jednostce, o której mowa w ust. 2.

Rozdział 5

Doprowadzenia osób przez funkcjonariuszy Straży Granicznej

§ 16. 1. Doprowadzenie osób przez funkcjonariuszy jest dokonywane na podstawie nakazu doprowadzenia.

2. Doprowadzenie do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony jest dokonywane na podstawie pisemnej zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Nakaz doprowadzenia nie jest wymagany w przypadku, gdy doprowadzane są osoby zatrzymane przez funkcjonariuszy:

- 1) pełniących służbę, którzy:
 - a) dokonali zatrzymania i zgody na doprowadzenie udzielił komendant placówki Straży Granicznej, jego zastępca, kierownik zmiany lub dyżurny operacyjny placówki,
 - b) zostali wyznaczeni przez komendanta placówki Straży Granicznej, jego zastępcę, kierownika zmiany lub dyżurnego operacyjnego placówki, jeżeli doprowadzenie w sposób, o którym mowa w lit. a, jest niemożliwe lub znacznie utrudnione;
 - 2) wchodzących w skład załogi jednostki pływającej Straży Granicznej, wyznaczonych przez dowódcę tej jednostki, gdy doprowadzają osoby zatrzymane:
 - a) na pokładzie jednostki pływającej Straży Granicznej,
 - b) na pokładzie statku, na którym zatrzymano te osoby, jeżeli przyjęcie osób zatrzymanych na pokład jednostki pływającej Straży Granicznej jest niemożliwe lub znacznie utrudnione oraz gdy zachodzą przesłanki do zmuszenia statku, na którego pokładzie zatrzymano te osoby, do zawinięcia do wskazanego portu;
 - 3) którzy dokonali zatrzymania w toku realizacji czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych, administracyjnych lub administracyjno-porządkowych.
4. Wzór nakazu doprowadzenia określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 17. 1. Doprowadzenia z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 16 ust. 3, dokonywane są przez funkcjonariuszy, którzy pełnią służbę w:

- 1) pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych;
- 2) komórkach właściwych w sprawach konwojowo-ochronnych jednostek organizacyjnych Straży Granicznej;
- 3) komórkach właściwych w sprawach zabezpieczenia działań jednostek organizacyjnych Straży Granicznej.

2. W przypadku gdy doprowadzenie osób przez funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1, jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, osoby te są doprowadzane przez funkcjonariuszy przeszkolonych w zakresie doprowadzeń, wyznaczonych imiennie przez zarządzającego doprowadzenie.

3. Doprowadzenia do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony wykonują funkcjonariusze, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 i ust. 2, którzy ukończyli szkolenie specjalistyczne w zakresie doprowadzeń oraz posługują się co najmniej jednym językiem obcym w stopniu komunikatywnym.

§ 18. 1. W przypadku gdy doprowadzenie jest realizowane także na obszarze wykraczającym poza zasięg terytorialny jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, której funkcjonariusze doprowadzają, powiadamia się o tym niezwłocznie jednostki organizacyjne Straży Granicznej oraz jednostki organizacyjne Policji, w których zasięgu terytorialnym doprowadzenie jest dokonywane.

2. Powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje zarządzający doprowadzeniem, o którym mowa w § 19, lub funkcjonariusz, który w zakresie swoich obowiązków jest odpowiedzialny za organizację doprowadzenia.

3. W uzasadnionych przypadkach, gdy powiadomienie, o którym mowa w ust. 1, nie może być dokonane przez osoby, o których mowa w ust. 2, powiadomienia dokonuje funkcjonariusz dowodzący doprowadzeniem.

§ 19. Doprowadzenie zarządzają:

- 1) kierownik jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub jego zastępca, z wyłączeniem komendanta ośrodka szkolenia Straży Granicznej i jego zastępcy;
- 2) kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych albo kierownik jej komórki wewnętrznej;
- 3) kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej właściwej do spraw cudzoziemców albo kierownik jej komórki wewnętrznej;
- 4) kierownik komórki organizacyjnej komendy oddziału Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych lub jego zastępca;
- 5) kierownik komórki organizacyjnej komendy oddziału Straży Granicznej właściwej do spraw cudzoziemców lub jego zastępca;
- 6) kierownik komórki organizacyjnej komendy oddziału Straży Granicznej właściwej w sprawach organizowania pobytu cudzoziemcom w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców lub jego zastępca;

- 7) kierownik komórki organizacyjnej komendy oddziału Straży Granicznej właściwej w sprawach zabezpieczenia działań lub jego zastępca;
 - 8) kierownik komórki organizacyjnej placówki Straży Granicznej właściwej w sprawach organizowania pobytu cudzoziemcom w strzeżonym ośrodku lub jego zastępca;
 - 9) kierownik komórki organizacyjnej ośrodka Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych lub jego zastępca;
 - 10) dyżurny operacyjny oddziału Straży Granicznej;
 - 11) dyżurny ośrodka Straży Granicznej;
 - 12) kierownik zmiany lub dyżurny operacyjny placówki;
 - 13) dowódca jednostki pływającej Straży Granicznej
- zwani dalej „zarządzającymi doprowadzenie”.

§ 20. 1. Doprowadzenie osób rozpoczyna się po ich zatrzymaniu przez funkcjonariuszy lub przekazaniu funkcjonariuszom.

2. Doprowadzeniem osób kieruje funkcjonariusz:

- 1) wskazany w nakazie doprowadzenia jako dowódca;
 - 2) wskazany w pisemnej zgodzie Komendanta Głównego Straży Granicznej jako dowódca;
 - 3) wyznaczony na dowódcę przez:
 - a) komendanta placówki Straży Granicznej, jego zastępcę, kierownika zmiany lub dyżurny operacyjny placówki - w przypadku, o którym mowa w § 16 ust. 3 pkt 1,
 - b) dowódcę jednostki pływającej Straży Granicznej - w przypadku, o którym mowa w § 16 ust. 3 pkt 2,
 - c) zarządzającego doprowadzenie - w przypadku, o którym mowa w § 16 ust. 3 pkt 3
- zwany dalej „dowódcą”.

3. Obowiązek uprzedzenia osoby doprowadzanej, o którym mowa w art. 48 ust. 4 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628 i 1165 oraz z 2014 r. poz. 24), przed rozpoczęciem doprowadzania realizuje dowódca.

4. Dowódca w chwili rozpoczęcia doprowadzenia osób w szczególności:

- 1) sprawdza tożsamość osób doprowadzanych;
- 2) zapoznaje się z dokumentacją medyczną osób doprowadzanych;
- 3) sprawdza zgodność przekazanych mu dowodów rzeczowych i depozytu z dokumentacją zawierającą ich wykaz;

- 4) poleca funkcjonariuszom sprawdzenie, czy osoby doprowadzane posiadają przy sobie broń lub inne przedmioty niebezpieczne mogące w szczególności służyć do popełnienia czynu zabronionego albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi, a w przypadku posiadania broni lub takich przedmiotów - ich odebranie.

5. Po dokonaniu czynności, o których mowa w ust. 4, dowódca:

- 1) zapewnia bezpieczeństwo osób doprowadzanych, funkcjonariuszy i innych osób przez wyznaczenie zadań funkcjonariuszom dokonującym doprowadzenia, w tym wyznaczenie funkcjonariuszy imiennie odpowiedzialnych za poszczególne osoby doprowadzane;
- 2) sprawdza, czy wyposażenie i uzbrojenie funkcjonariuszy jest odpowiednie do mogących zaistnieć zagrożeń, w tym środki łączności, broń palną, środki przymusu bezpośredniego, kamizelki kuloodporne, kaski ochronne, opatrunki osobiste i środki ochronne przed zakażeniem chorobami zakaźnymi;
- 3) wskazuje funkcjonariuszom realizującym doprowadzenie osoby, wobec których stosuje się wzmożone środki ostrożności;
- 4) informuje bezpośredniego przełożonego za pomocą dostępnych środków łączności, o każdorazowej zmianie trasy doprowadzenia osób;
- 5) przekazuje informacje o osobie doprowadzanej, które mogą mieć wpływ na stan bezpieczeństwa podczas wykonywania pozostałych czynności lub podczas pobytu w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, a w przypadku cudzoziemców również w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.

6. Dowódca może odmówić wykonania doprowadzenia osób, jeżeli podczas przejmowania osób ujawniono dodatkowe okoliczności mogące mieć bezpośredni wpływ na prawidłowy przebieg doprowadzenia lub bezpieczeństwo jego uczestników.

7. O odmowie wykonania doprowadzenia dowódca niezwłocznie informuje bezpośredniego przełożonego, który powiadamia o tym fakcie zarządzającego doprowadzeniem.

8. W przypadku odmowy wykonania doprowadzenia osób, dowódca sporządza notatkę służbową zawierającą opis okoliczności uzasadniających odmowę i przekazuje ją zarządzającemu doprowadzeniem osób za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego.

§ 21. 1. Doprowadzenie osób przy użyciu samochodu specjalnego (więźniarki) jest wykonywane przez co najmniej dwóch funkcjonariuszy.

2. Doprowadzenie do portu lotniczego albo morskiego, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony funkcjonariusze wykonują na pokładzie rejsowego lub wyczarterowanego statku powietrznego albo regularnymi rejsami promów pasażerskich.

3. Jeżeli zachodzą okoliczności uniemożliwiające doprowadzenie samochodem specjalnym (więźniarką), można doprowadzać innymi środkami transportu Straży Granicznej, publicznego transportu zbiorowego, z wyłączeniem środków komunikacji miejskiej, lub pieszo.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 i 3, liczba funkcjonariuszy powinna być większa od liczby doprowadzanych osób.

§ 22. 1. Osoby doprowadzane samochodem specjalnym (więźniarką) umieszcza się w części pojazdu wydzielonej dla osób zatrzymanych.

2. Po umieszczeniu osób w samochodzie specjalnym (więźniarce), w części pojazdu wydzielonej dla osób zatrzymanych, funkcjonariusze zajmują przeznaczone dla nich miejsca, a dowódca zajmuje siedzenie obok kierowcy.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach funkcjonariusze mogą zająć miejsca w części pojazdu wydzielonej dla osób zatrzymanych.

§ 23. Osoby doprowadzane samochodem osobowym umieszcza się na tylnym siedzeniu, pomiędzy funkcjonariuszami, w sposób uniemożliwiający odebranie funkcjonariuszom broni palnej.

§ 24. 1. Osoby doprowadzane autobusem umieszcza się na siedzeniach najbardziej oddalonych od drzwi, przy oknach. Funkcjonariusze zajmują siedzenia znajdujące się obok siedzeń zajmowanych przez te osoby, w sposób uniemożliwiający odebranie funkcjonariuszom broni palnej.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dwie osoby można umieścić na siedzeniach znajdujących się obok siebie. Funkcjonariusze zajmują siedzenia znajdujące się obok lub bezpośrednio za siedzeniami zajmowanymi przez osoby doprowadzane.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, dowódca zajmuje miejsce znajdujące się obok lub bezpośrednio za siedzeniami zajmowanymi przez funkcjonariuszy.

§ 25. Osoby doprowadzane pociągiem powinno się umieszczać tyłem do kierunku jazdy, pomiędzy funkcjonariuszami, w sposób uniemożliwiający odebranie funkcjonariuszom broni palnej. Dowódca zajmuje miejsce obok siedzenia zajętego przez jednego z funkcjonariuszy.

§ 26. 1. Osoby doprowadzane statkiem powietrznym na pokład tego statku wprowadza się, w miarę możliwości, przed innymi pasażerami i umieszcza się w tylnej części pokładu, z dala od wyjść awaryjnych.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, wyprowadza się z pokładu statku powietrznego po jego opuszczeniu przez pasażerów.

§ 27. Osoby doprowadzane statkiem morskim umieszcza się w odrębnej kabynie pasażerskiej lub w innym miejscu wskazanym przez załogę statku.

§ 28. 1. Podczas doprowadzenia funkcjonariusze wykonują polecenia dowódcy, a ponadto w szczególności:

- 1) obserwują zachowanie osób doprowadzanych;
- 2) uniemożliwiają kontaktowanie się osób doprowadzanych między sobą lub z innymi osobami;
- 3) nie udzielają informacji o osobach doprowadzanych innym osobom;
- 4) nie prowadzą rozmów z osobami doprowadzanymi;
- 5) nie pozostawiają osób doprowadzanych bez nadzoru lub pod nadzorem innych osób;
- 6) nie zdejmują osobie doprowadzanej kajdanek bez zgody dowódcy;
- 7) nie wykonują czynności niezwiązanych z realizacją doprowadzenia.

2. Dowódca odnotowuje w notatniku służbowym istotne zdarzenia mające wpływ na przebieg doprowadzenia.

§ 29. 1. Gdy doprowadzane są osoby, co do których zachodzi podejrzenie, że mogą dokonać zamachu na życie lub zdrowie własne, funkcjonariusza lub innych osób, podjąć próbę ucieczki albo w przypadku osób zachowujących się agresywnie, stosuje się następujące wzmożone środki ostrożności:

- 1) wyznaczenie większej liczby funkcjonariuszy lub funkcjonariuszy przeszkolonych do realizacji zadań mających na celu zabezpieczenie działań Straży Granicznej;
- 2) doprowadzenie wyłącznie samochodem specjalnym (więźniarką).

2. Gdy zachodzi podejrzenie, że podczas doprowadzenia może dojść do ataku na funkcjonariuszy w celu uwolnienia osób doprowadzanych, co najmniej jeden z funkcjonariuszy może zostać uzbrojony w broń maszynową.

3. W przypadku ataku na funkcjonariuszy w celu uwolnienia osób doprowadzanych, dowódca zarządza umieszczenie osób doprowadzanych w miejscu najbardziej bezpiecznym i uniemożliwiający ucieczkę oraz organizuje obronę.

§ 30. W przypadku gdy stan zdrowia osoby doprowadzanej wymaga zapewnienia jej opieki medycznej, doprowadzenia do granicy państwowej albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony, funkcjonariusze dokonują przy udziale lekarza.

§ 31. Gdy osoby doprowadzane są poddawane badaniom lekarskim, dowódca lub upoważniony przez niego funkcjonariusz zapewnia warunki uniemożliwiające im ucieczkę z miejsca prowadzenia badań. W tym celu dowódca lub upoważniony przez niego funkcjonariusz może zwrócić się o pomoc do najbliższej jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub jednostki organizacyjnej Policji.

§ 32. Funkcjonariusze podczas doprowadzenia do granicy państwowej albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony mogą osobę doprowadzaną umieścić w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych jednostki organizacyjnej Straży Granicznej właściwej ze względu na miejsce, w której cudzoziemiec przekracza granicę, do czasu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na pokładzie statku powietrznego lub morskiego.

§ 33. 1. W przypadku ucieczki osób doprowadzanych dowódca zarządza umieszczenie pozostałych osób doprowadzanych w miejscu uniemożliwiającym ucieczkę i organizuje bezpośredni pościg.

2. Wobec osób doprowadzanych, których ucieczkę udaremnilo, stosuje się środki ostrożności, o których mowa w § 29 ust. 1.

§ 34. W przypadkach określonych w § 29 ust. 3 i § 33 ust. 1 dowódca powiadamia niezwłocznie najbliższą jednostkę organizacyjną Straży Granicznej lub jednostkę organizacyjną Policji i w razie potrzeby zwraca się do niej o pomoc.

§ 35. 1. Jeżeli podczas doprowadzenia osób zajdą okoliczności uniemożliwiające kontynuację doprowadzenia, dowódca, wykorzystując dostępne środki łączności, niezwłocznie zawiadamia bezpośredniego przełożonego, który powiadamia o tym fakcie zarządzającego doprowadzeniem.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dowódca sporządza pisemny meldunek o okolicznościach uniemożliwiających kontynuację doprowadzenia osób i przekazuje go zarządzającemu doprowadzeniem osób za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego.

§ 36. Doprowadzenie kończy się z chwilą:

- 1) uzyskania w nakazie doprowadzenia pisemnego potwierdzenia dokonania tej czynności, w przypadku doprowadzenia dokonywanego na podstawie nakazu doprowadzenia;
- 2) przekazania osoby doprowadzanej właściwym organom państwa do którego nastąpiło doprowadzenie , w przypadku doprowadzenia do granicy państwowej albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego nastąpiło doprowadzenie.

§ 37. 1. W przypadku realizacji doprowadzenia do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec został doprowadzony dowódca, w terminie 14 dni od dnia powrotu z podróży służbowej poza granicami kraju, sporządza sprawozdanie z wykonania doprowadzenia.

2. Sprawozdanie zawiera:

- 1) imiona i nazwiska osób doprowadzanych;
- 2) imiona i nazwiska funkcjonariuszy doprowadzających;
- 3) opis przebiegu doprowadzenia, ze szczególnym uwzględnieniem zdarzeń, które miały wpływ na przebieg doprowadzenia;
- 4) wnioski i uwagi istotne dla organizacji i wykonywania doprowadzeń przez funkcjonariuszy.

Rozdział 6

Przepisy końcowe

§ 38. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 190, poz. 1476 oraz z 2014 r. poz. 113).

§ 39. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2014 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

za zgodność
pod względem prawnym
i redakcyjnym

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Prawnego
Ministerstwa Spraw Geometrycznych

Krzysztof CHOJŃSKI
www.inforlex.pl

WZÓR ZATRZYMANIA OSOBY

ZAPOZNAŁEM SIĘ

(nazwa i numer rejestru albo znak sprawy)

(nazwa jednostki SG prowadzącej sprawę)

PROTOKÓŁ ZATRZYMANIA OSOBY

(imię i nazwisko osoby zatrzymanej)

Czas zatrzymania osoby

g	g	m	m
---	---	---	---

d	d	m	m	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---

Miejsce zatrzymania

(miejsce czynności - adres lub inne określenie miejsca zatrzymania albo nazwa jednostki SG)

Zatrzymania dokonał

(stopień, imię i nazwisko funkcjonariusza SG)

Z

(nazwa jednostki SG)

Miejsce i czas sporządzenia protokołu

g	g	m	m
---	---	---	---

d	d	m	m	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---

Osoby uczestniczące w czynności

(protokolant, stenograf, tłumacz lub inny;

w każdym przypadku: stopień – dotyczy funkcjonariusza SG, imię i nazwisko osoby

innej niż zatrzymana i prowadząca czynność)

Na podstawie:

- art. 9 ust. 1/art. 11 ust. 1 pkt 5* ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej w związku z:
- art. 75 § 2/art. 244 § 1/art. 247 § 1/art. 285 § 2* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego
 - art. 45 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia
 - art. 394 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
 - art. 87 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
 -
- art. 11 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej

Zatrzymany(-na):

(imię i nazwisko)

(nazwisko rodowe)

(data i miejsce urodzenia)

syn/córka*

zamieszkały(-a) w

(adres)

(nazwisko rodowe matki)

zajęcie:

(rodzaj wykonywanej pracy/uczeń/student/emeryt/bezrobotny, inny)

Tożsamość zatrzymanego(-ej) ustalono na podstawie:

- dokumentu osobistego/paszportowego/podróżny/innego*
- (nazwa, seria i numer, data wydania dokumentu osobistego, paszportowego, podróży lub innego oraz nazwa organu wydającego albo odnotowanie braku dokumentu tożsamości)
- numer PESEL**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

oświadczenia:

(osoby, która funkcjonariuszowi jest znana osobiście; oświadczenia innej osoby, której tożsamość została ustalona według dokumentu osobistego; paszportowego; podróży lub innego, lub według oświadczenia osoby, która funkcjonariuszowi jest znana osobiście)

Rysopis

(wpisać cechy rysopisu zatrzymanego w razie niemożności ustalenia jego tożsamości)

Przyczyna(-y) zatrzymania:

(szczegółowo opisać przyczynę zatrzymania, ponadto w przypadku podejrzenia popełnienia

przestępstwa lub wykroczenia dokładnie je określić i podać kwalifikację prawną)

Oświadczenie zatrzymanego(-ej):

Na podstawie art. 244 § 2 k.p.k./art. 46 § 1 k.p.o.w.* zostałem(-am) poinformowany(-a) o przyczynach zatrzymania i pouczony(-a) o przysługującym mi prawie:

- wniesienia do Sądu Rejonowego w w terminie 7 dni od dnia dokonania zatrzymania zażalenia, w którym mogę domagać się zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania (art. 246 § 1 i 2 k.p.k./art. 47 § 1 i 2 k.p.o.w.*);
- wniesienia do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia zatrzymania zażalenia na sposób przeprowadzenia zatrzymania w terminie 7 dni od dnia dokonania zatrzymania (art. 11 ust. 2a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej);
- nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem i bezpośrednio z nim rozmowy, żądania powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, pracodawcy, szkoły, uczelni, w stosunku do żołnierza – jego dowódcy, gdy zatrzymanym jest przedsiębiorca lub niebędący pracownikiem członek organu zarządzającego przedsiębiorcy, na jego wniosek – zarządzającego przedsiębiorstwem (art. 245 k.p.k.);
- nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem albo z radcą prawnym i bezpośrednio z nim rozmowy, żądania powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, pracodawcy, w stosunku do żołnierza – właściwego dowódcy jednostki wojskowej (art. 46 § 3 i 4 k.p.o.w.);
- nawiązania kontaktu z urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, a w razie zatrzymania osoby nieposiadającej żadnego obywatelstwa – z przedstawicielem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania (art. 612 § 2 k.p.k.).

.....
(podpis zatrzymanego/-ej)

Po pouczeniu zatrzymany(-na) oświadczył(-a):

Oświadczenie zatrzymanego w związku z zatrzymaniem:

Oświadczenia zatrzymanego(-ej) o stanie zdrowia, z uwzględnieniem opisu i przyczyn ewentualnych obrażeń:

Zatrzymany(-a) był(-a)/nie był(-a)* badany(-a) przez lekarza:

Podczas zatrzymania użyto/nie użyto lub wykorzystano/nie wykorzystano* środki przymusu bezpośredniego lub broń palną

(wskazać, jakie środki przymusu bezpośredniego lub jaką broń palną użyto lub wykorzystano oraz jakie były przyczyny ich użycia lub wykorzystania)

Do protokołu załączono:

www.inforflex.pl

(liczba i rodzaj załączników)

Omówienie skreśleń oraz poprawek i uzupełnień poczynionych w protokole:

Czynność zakończono

☐	☐	☐	☐
g	g	m	m

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d	d	m	m	r	r	r	r

Zgłoszone przez osoby uczestniczące w czynności zarzuty dotyczące treści protokołu oraz oświadczenie prowadzącego czynność, a także informacja o przyczynach odmowy złożenia podpisu przez osobę zatrzymaną lub osobę uczestniczącą w czynności

Protokół osobiście odczytałem(-am)/odczytano mi*

.....
(podpis funkcjonariusza SG)

.....
(podpis osoby uczestniczącej w czynności)

.....
(podpis zatrzymanego/-ej)

Kopię niniejszego protokołu otrzymałem(-am)

.....
(podpis zatrzymanego/-ej)

O zatrzymaniu zawiadomiono Prokuratora

W

telefonicznie/drogą teleinformatyczną*

☐	☐	☐	☐
g	g	m	m

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d	d	m	m	r	r	r	r

.....
(podpis funkcjonariusza SG)

Zatrzymanego(-ą)

zwolniono/przekazano* do dyspozycji Policji/Sądu*

W

☐	☐	☐	☐
g	g	m	m

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d	d	m	m	r	r	r	r

.....
(pozycja książki zatrzymań)

.....
(podpis funkcjonariusza SG)

* Niepotrzebne skreślić.

** jeśli został nadany.

znak X należy postawić w odpowiedniej kratce i w razie potrzeby uzupełnić treść.

WZÓR NAKAZU DOPROWADZENIA OSOBY

NAKAZ DOPROWADZENIA

1. Polecam doprowadzić:

Imię	Nazwisko	Obywatelstwo	Płeć	Data urodzenia	Numer dokumentu tożsamości

w dniu w godzinach

z do

2. Doprowadzenia dokonują:

a) dowódca doprowadzenia
(stopień, imię i nazwisko)

b) funkcjonariusze
.....
.....
.....

3. Uwagi o sposobie doprowadzania i osobach doprowadzanych:

.....
.....
.....
.....

4. Doprowadzenie (wykonywane jest) wykonuje się na podstawie:

- a) Decyzja
b) Postanowienie.....
c) Zarządzenie.....

.....
(data, godzina, stopień, imię i nazwisko
podpis zarządzającego doprowadzenie)

5. Potwierdzenie doprowadzenia osoby:

.....
.....
.....

UZASADNIENIE

Na konieczność wydania nowego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej zwraca uwagę Rządowe Centrum Legislacji, wskazując na jego pośrednią utratę mocy związaną ze zmianą z dniem 1 maja 2014 r. delegacji określonej w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.). Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650) w art. 480 pkt 10 dokonuje zmiany art. 11 ust. 1 pkt 5b ustawy o Straży Granicznej, do którego z kolei m.in. odsyła delegacja określona w art. 11 ust. 2.

Dotychczas przedmiotowa problematyka jest uregulowana w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 190, poz. 1476 oraz z 2014 r. poz. 113).

Zgodnie z zakresem rozporządzenia określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej projekt reguluje sposób i tryb postępowania oraz wzory dokumentów stosowanych przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4-5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, oraz podmioty uprawnione do zarządzania doprowadzenia i szczegółowe warunki dokonywania doprowadzeń przy użyciu środków transportu.

Projekt rozporządzenia, co do zasady, uwzględnia brzmienie obowiązującego rozporządzenia jednakże dokonano w nim szeregu uzupełnień i zmian wynikających ze zmieniającego się stanu prawnego.

W § 2 określono tryb postępowania funkcjonariusza Straży Granicznej przed przystąpieniem do czynności służbowych związanych z wykonywaniem przedmiotowych uprawnień. Wskazany tryb postępowania dotyczy zarówno funkcjonariusza umundurowanego, jak i nieumundurowanego. W stosunku do poprzedniej regulacji uzupełniono zakres danych które może odnotować legitymowany o imię nieumundurowanego funkcjonariusza.

W § 3 uwzględniono powołanie nowego rodzaju jednostki organizacyjnej Straży Granicznej w postaci ośrodka Straży Granicznej i wskazano, że informacje o konieczności zarządzenia działań usuwających niebezpieczeństwo przekazuje się także służbie dyżurnej ośrodka Straży Granicznej.

W § 8 określono jakie informacje związane z czynnością legitymowania powinny znaleźć się w notatniku służbowym lub na nośniku technicznym. Wprowadzono obowiązek zapisania przez funkcjonariusza tylko adresu zamieszkania, ale również pobytu osoby legitymowanej.

W § 11 ust. 2 wprowadzono zmianę ustalonej w ust. 1 tego paragrafu kolejności czynności wykonywanych przez funkcjonariusza Straży Granicznej w przypadku zatrzymywania osoby, co do której z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że może posiadać broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty, mogące służyć do popełnienia przestępstwa, przestępstwa skarbowego, wykroczenia lub wykroczenia skarbowego albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi. Należy zwrócić uwagę, iż w tym przypadku funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzymanie poprzedza okrzykiem „Straż Graniczna”, a następnie sprawdza, czy osoba zatrzymana posiada przy sobie broń, inne niebezpieczne przedmioty lub urządzenia telekomunikacyjne (zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne, jest to każde urządzenie elektryczne lub elektroniczne przeznaczone do zapewniania telekomunikacji) i je odbiera. W przypadku zatrzymania osoby niezbędne jest odebranie jej telefonu, aby uniemożliwić kontakt z innymi osobami. Zasady nawiązania kontaktu (np. z adwokatem, radcą prawnym, urzędem konsularnym) zostały określone m.in. w Kodeksie postępowania karnego i Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. Dopiero w dalszej kolejności informuje osobę zatrzymaną o przyczynach i podstawie zatrzymania, przedstawia się i uprzedza o obowiązku podporządkowania się wydanym poleceniom, a także o możliwości użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próby ucieczki.

W § 12 zamieszczone jest odwołanie do rozporządzenia w sprawie trybu badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Udzielenie osobie zatrzymanej pierwszej

pomocy lub poddanie badaniom w pewnych okolicznościach może być niezbędne. W stosunku do rozwiązań zawartych w dotychczasowym rozporządzeniu regulującym tą materię dokonano zmiany poprzez określenie, że funkcjonariusz Straży Granicznej w razie uzasadnionej potrzeby udziela osobie zatrzymanej pierwszej pomocy, a nie jak dotychczas pierwszej pomocy medycznej. Powyższe rozwiązanie jest zgodne z zasadami udzielania pierwszej pomocy, kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz medycznych czynności ratunkowych określonych w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 757, z późn. zm.).

W § 13 określone zostały uprawnienia gwarancyjne przysługujące osobie zatrzymanej. Przede wszystkim osobę zatrzymaną należy pouczyć o prawie złożenia zażalenia na zasadność, legalność oraz prawidłowość zatrzymania, żądania powiadomienia o zatrzymaniu osób lub instytucji wskazanych w ust. 1 pkt 1 lit. c oraz prawie nawiązania kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym (także bezpośrednio z nim rozmowy) oraz z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest obywatelem państwa obcego.

Przepis ten określa ponadto obowiązki związane ze sporządzeniem protokołu zatrzymania osoby oraz poinformowania o zatrzymaniu prokuratora oraz dowódcy jednostki wojskowej, jeżeli osoba zatrzymana jest żołnierzem. W projekcie określono także, że powiadomienie prokuratora o zatrzymaniu następuje w przypadku zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub zatrzymanej na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach albo na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ust. 1 pkt 6).

W § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia poprawiony został błąd stylistyczny, poprzez zastąpienie wyrażenia „wysłuchuje osoby zatrzymanej” określeniem „wysłuchuje osobę zatrzymaną”. Przepis § 13 ust. 2 stanowi wyjątek od zasady niezwłocznego informowania osoby zatrzymanej o przysługujących jej uprawnieniach w stosunku do osób mających zakłócałą świadomość (m.in. będących pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka).

Rozdział 5 dotyczący doprowadza osób przez funkcjonariuszy Straży Granicznej reguluje szczegółowe warunki dokonywania doprowadzeń osób przy użyciu środków transportu oraz określa podmioty uprawnione do zarządzania doprowadzenia.

W projektowanych przepisach dokonano podziału doprowadzeń na doprowadzenia realizowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (drogą lądową) oraz doprowadzenia realizowane poza granicami kraju (drogą lotniczą lub morską).

Doprowadzenia dokonywane drogą lądową regulują, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 5b ustawy z dnia 12 października 1990r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.) doprowadzania:

- 1) osób zatrzymanych w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw do właściwego organu Straży Granicznej, sądu lub prokuratury;
- 2) cudzoziemców, wobec których prowadzone są postępowania określone w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców do organu Straży Granicznej, sądu, prokuratury, jednostki organizacyjnej Policji, wojewody, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub podmiotów leczniczych;
- 3) cudzoziemców do granicy państwowej:
 - a) którym została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 329 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - b) którym odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 463 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - c) którym została wydana decyzja o wydaleniu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 71 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, późn. zm.);
 - d) podlegających przekazaniu, o którym mowa w art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedmiotowe doprowadzenia funkcjonariusze Straży Granicznej będą dokonywać na podstawie nakazu doprowadzenia. Przepisy projektowanego rozporządzenia uwzględniają również przypadki, w których nakaz doprowadzenia nie będzie wymagany. Nakaz doprowadzenia nie będzie wymagany w przypadku, gdy doprowadzane są osoby bezpośrednio po zatrzymaniu przez funkcjonariuszy, którzy dokonali zatrzymania w toku realizacji czynności służbowych.

Projektowane rozporządzenia określa wzór nakazu doprowadzenia, który zawiera wszystkie niezbędne elementy potrzebne do przeprowadzenia doprowadzenia osób.

W celu zapewnienia sprawnego i skutecznego dokonywania doprowadzenia osób przez funkcjonariuszy Straży Granicznej przepisy projektowanego rozporządzenia wymieniają enumeratywnie podmioty uprawnione do zarządzania doprowadzenia oraz określają komórki jednostek organizacyjnych Straży Granicznej właściwe do dokonywania doprowadzenia osób.

Przepisy projektowanego rozporządzenia określają czas rozpoczęcia doprowadzenia. Zgodnie z § 20 doprowadzenia osób rozpoczyna się po ich zatrzymaniu przez funkcjonariuszy w toku realizacji czynności służbowych lub przekazaniu funkcjonariuszom. Rozpoczęcie doprowadzenia osoby po przekazaniu funkcjonariuszom Straży Granicznej dotyczy w szczególności przypadków doprowadzenia cudzoziemców, wobec których prowadzone są postępowania określone w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców do organu Straży Granicznej, sądu, prokuratury, jednostki organizacyjnej Policji, wojewody, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub podmiotów leczniczych oraz cudzoziemców doprowadzanych do granicy państwowej albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony.

Mając na uwadze obowiązek uwzględnienia podczas dokonywania doprowadzenia osób niezbędnych środków ostrożności w projektowanym rozporządzeniu określono zadania dowódcy doprowadzenia w chwili rozpoczęcia doprowadzenia oraz w trakcie dokonywania doprowadzenia osób oraz obowiązki funkcjonariuszy Straży Granicznej realizujących czynności doprowadzenia. Przepisy projektowanego rozporządzenia określają również środki transportu przy użyciu których dokonuje się doprowadzeń osób. Doprowadzenia dokonywane drogą lądową, co do zasady, będą realizowane przy użyciu samochodu specjalnego (więźniarki) natomiast doprowadzenia realizowane drogą lotniczą albo morską będą dokonywane na pokładzie rejsowego lub wycarterowanego statku powietrznego albo regularnymi rejsami promów pasażerskich.

Przepisy projektowanego rozporządzenia odmiennie regulują doprowadzenia do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony tzn. dokonywane drogą lotniczą albo morską. Przedmiotowe doprowadzenia będą dokonywane na podstawie pisemnej zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej, wydanej na podstawie wniosku o zgodę na podróż służbową poza granicami kraju.

Mając na uwadze, iż doprowadzenia od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec powraca dotyczą doprowadzeń cudzoziemców, w szczególności ze strzeżonych ośrodków lub aresztów dla cudzoziemców oraz uwzględniając odległość pomiędzy strzeżonymi ośrodkami lub aresztami dla cudzoziemców a placówkami Straży Granicznej, w których cudzoziemcy przekraczają granicę – opuszczają terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (np. strzeżony ośrodek dla cudzoziemców w Krośnie Odrzańskim - Placówka Straży Granicznej Warszawa – Okęcie ok. 460 km), w projektowanym rozporządzeniu określono możliwość umieszczenia doprowadzanego cudzoziemca w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych jednostki organizacyjnej Straży Granicznej właściwej ze względu na miejsce, w której cudzoziemiec przekracza granicę. Cudzoziemiec będzie mógł być umieszczony w przedmiotowych pomieszczeniach wyłącznie do czasu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej np. do czasu odlotu samolotu.

Wprowadzenie przedmiotowych uregulowań uwzględnia przypadki, w których cudzoziemiec jest doprowadzony do portu lotniczego, w którym będzie przekraczał granicę w celu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej natomiast z przyczyn niezależnych od cudzoziemca (np. godziny odlotu samolotu zostały zmienione ze względu na warunki pogodowe) wykonanie doprowadzenia cudzoziemca w planowanym terminie jest niemożliwe. Projektowany przepis uwzględnia obowiązek zapewnienia doprowadzanemu cudzoziemcowi bezpieczeństwa podczas doprowadzenia oraz

zachowanie niezbędnych środków ostrożności podczas realizowania przez funkcjonariuszy Straży Granicznej tych czynności.

Uwzględniając specyfikę dokonywania doprowadzeń do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony, które realizowane są poza granicami terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w projektowanych przepisach uregulowano przypadki, w których funkcjonariusze Straży Granicznej dokonują doprowadzenia osób przy udziale lekarza. Przedmiotowe doprowadzenia będą dokonywane w przypadku gdy stan zdrowia osoby doprowadzanej wymaga zapewnienia jej opieki medycznej. Czynności doprowadzenia cudzoziemca realizowane przy udziale lekarza będą podejmowane po uprzednim kontrolnym badaniu lekarskim cudzoziemca, udokumentowanym zaświadczeniem lekarskim zawierającym informację o stanie zdrowia cudzoziemca pozwalającym na jego doprowadzenie.

Projekt rozporządzenia zawiera również przepisy określające chwilę zakończenia doprowadzenia oraz przepisy nakładające na dowódcę doprowadzenia sporządzenie sprawozdania z wykonania doprowadzenia poza granicami kraju w przypadku doprowadzeń dokonywanych do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec został doprowadzony.

Do projektu załączono dwa wzory: protokół zatrzymania osoby oraz nakaz doprowadzenia. We wzorze protokołu zatrzymania znajdują się m.in. czas, miejsce zatrzymania, dane osoby dokonującej zatrzymanie, podstawy prawne zatrzymania, pouczenia o przysługujących prawach i obowiązkach, dane osoby zatrzymanej, przyczyny zatrzymania oraz miejsce na złożenie oświadczeń osoby zatrzymanej. W protokole uwzględnione zostały również nowe podstawy zatrzymania osoby określone w art. 394 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach. Przeredagowano część protokołu, w której znajdują się podstawy prawne zatrzymania osoby, dodając art. 9 ust. 1 i art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, który występuje teraz „w związku” z innymi artykułami określającymi przesłanki zatrzymania osoby (art. 75 § 2/art. 244 § 1, art. 247 § 1, art. 285 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, art. 45 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, art. 394 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, art. 87 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej). W praktyce art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej wpisywany jest zawsze łącznie z podstawą zatrzymywania osób w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw. Ponadto dodano do podstaw zatrzymania art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, który określa, że funkcjonariusze Straży Granicznej wykonują czynności na polecenie sądu i prokuratury oraz innych właściwych organów państwowych w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych przepisach. Art. 75 § 2, art. 247 § 1 czy art. 285 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego mówią o czynnościach realizowanych na polecenie sądu albo prokuratora, nie wskazując podmiotów wykonujących te czynności (zatrzymanie, doprowadzenie). W związku z powyższym uzasadnione jest dodanie art. 9 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej do podstaw zatrzymania zawartych w protokole zatrzymania osoby, ponieważ może on wystąpić w ścisłym związku z odpowiednim art. Kodeksu postępowania karnego. Z podstaw prawnych zatrzymania osoby wykreślono art. 52 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, gdyż dotyczy on wykonania przez Policję zarządzenia o przymusowym doprowadzeniu obwinionego lub świadka w ramach którego Policja może zatrzymać osobę, którą ma doprowadzić na czas konieczny do wykonania zarządzenia. Jednocześnie dokonanie zatrzymania na podstawie art. 52 kpow nie będzie możliwe z dniem 1 lipca 2015 r. z uwagi na jego niekonstytucyjność, dotyczącą braku możliwości złożenia zażalenia na zatrzymanie. Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw w art. 18 pkt 17 uchyła bowiem art. 52 Kpow. Jednocześnie jako odrębną podstawę pozostawiono art. 11 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, który uprawnia funkcjonariuszy Straży Granicznej do zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia. Ponadto w odesłaniu przy numerze PESEL wykreślono drugie zdanie, które określało, że „W przypadku braku informacji o numerze PESEL wpisuje się zamiast niego datę i miejsce urodzenia”. Data i miejsce urodzenia są wpisywane w części dot. danych zatrzymanego, więc nie ma potrzeby powielania ich w przypadku braku nr PESEL. Tym bardziej, że w części dokumentów (np. paszport) nie wpisuje się tego numeru, tylko datę urodzenia. Ponadto uzupełniono część, która określa w jaki sposób została ustalona

tożsamość zatrzymanego. Teraz funkcjonariusz będzie mógł zaznaczyć, że tożsamość osoby zatrzymanej ustalono na podstawie:

- dokumentu osobistego, paszportowego, podróży lub innego dokumentu zaopatrzonego w fotografię, numer, serię, datę wydania, datę ważności oraz nazwę organu wydającego;
- oświadczenia osoby, która funkcjonariuszowi jest znana osobiście;
- oświadczenia innej osoby, której tożsamość została ustalona w sposób, o którym mowa w § 4 pkt 1-5 rozporządzenia.

Jednocześnie określono także w jakich sytuacjach sporządza się rysopis osoby zatrzymanej.

Ponadto w protokole zatrzymania osoby, w części dotyczącej oświadczenia zatrzymanego wyrażenie „Oświadczenie osoby w związku z zatrzymaniem” zastąpiono wyrażeniem „Oświadczenie zatrzymanego w związku z zatrzymaniem”, w celu ujednoczenia nomenklatury używanej w tej części protokołu.

Materia projektowanego rozporządzenia nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Nazwa projektu

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu

Piotr Stachańczyk

Sekretarz Stanu

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

płk SG Tomasz Semeniuk

Dyrektor Zarządu Operacyjno-Śledczego

Komendy Głównej Straży Granicznej

tel. (0-22) 500-40-41

fax (0-22) 500-47-97

secretariat-zos@strazgraniczna.pl

Data sporządzenia

21 lutego 2014 r.

Źródło:

Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.)

Nr w wykazie prac

.....

OCENA SKUTKÓW REGULACJI**1. Jaki problem jest rozwiązywany?**

Przepisy projektowanego rozporządzenia regulują sposób postępowania przy wykonywaniu uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej polegających na:

- 1) legitymowaniu lub ustalaniu w inny sposób tożsamości osób;
- 2) zatrzymywaniu osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw,
- 3) doprowadzania tych osób do właściwych organów i jednostek,

oraz wzory dokumentów w tych sprawach.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Biorąc pod uwagę, że konieczność wydania nowego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej związana jest ze zmianą zakresu przedmiotowego art. 11 ust. 1 pkt 5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.) – do którego odsyła przepis upoważniający do wydania przedmiotowego rozporządzenia – nowe rozporządzenie wzorowane jest w większości na rozwiązaniach przyjętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 190, poz. 1476 oraz z 2014 r. poz. 113).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak informacji odnośnie rozwiązań przyjętych w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Straż Graniczna	Komenda Główna Straży Granicznej Oddziały SG (8) Placówki SG (97) Dywizjony SG (2) Ośrodki SG (1)	Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.)	Zmiana sposobu postępowania funkcjonariusza w stosunku do osób wobec których funkcjonariusze wykonują uprawnienia określone w art. 11 ust. 1 pkt 4-5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej
www.inforlex.pl			

ceny stałe z r.)	(dodaj/usuń)	Brak	-	-	-	-	-	-
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak						
	(dodaj/usuń)	Brak						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	Brak						
	(dodaj/usuń)	Brak						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na wymienione obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie rozporządzenia planowane jest na 1 maja 2014 r. – tj. dzień wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650), która zmienia treść art. 11 ust. 1 pkt 5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.).

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt nie będzie ewaluowany.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

nie dotyczy